

УИЛЯМ ШЕКСПИР

ВЕНЕРА И АДОНИС

Превод от английски: Евгения Панчева, 1994

chitanka.info

На Негова светлост Хенри
Райътсли,
граф Саутхампън и барон
Тичфийлд

Ваша светлост,

Не зная дали не бих Ви обидил, посвещавайки Ви своите неодялани стихове, и дали светът няма да ме осъди, че съм избрал толкова здрава подпора за такъв лек товар. Само ако Ваша светлост изглежда доволен, ще смятам, че съм високо оценен, и давам клетва да употребя всеки свой свободен час, за да Ви отдам почит с един по-серioзен труд. Но ако първородният син на моето въображение се окаже уродлив, ще съжалиявам, че той е имал тъй благороден кръстник, и нивга вече няма да засявам такава пустош — от боязън, че тя пак ще ми роди тъй лоша жъства.

Оставям го на достопочтеното Ви внимание, а Ваша светлост — на сърдечното Ви задоволство, желаейки Ви то винаги да се отзовава както на Вашите собствени въжделания, така и на пълните с надежди очаквания на света.

*Покорен слуга на Ваша светлост,
Уилям Шекспир*

Нека тълпата се радва на евтиното, а на мен златокосият Аполон да носи бокали с касталийска вода.

*Щом слънцето остави сред позлата
разплаканата утрин във печал,*

*Адонис хукна страстно след сърната,
любовна страст така и не познал.*

*Тогава, изтерзана от любов,
Венера го пресреща с нежен зов.*

*„О, красота, над мойта засияла,
по-дъхав и от дивен полски цвят,
по-бял дори от гълъбица бяла,
за нимфи срам, за хора благодат!*

*Природата роди те във борба
със себе си и ти си ѝ съдба.*

*Слезни, о, чудо, на земята низка
и коня непокорен укроти.
Смилиш ли се, Венера ще поискა
със тайни сто да ти се отплати.*

*Змии не съскат в тучните треви,
легни на тях и всичко забрави.*

*Пресита няма в устните ми зрели,
в обилие гладът ти ще расте.
По устните ти алени и бели
една целувка век е, миг — стоте.
И летният ни ден ще трае час,
с наслади времето стопил за нас.“*

*И грабва му ръката навлашнена,
белег на сила и на мъжество,
и тръпне, и нарича я свещена,
най-чист балсам за болно божество.*

*Незнайна сила влива ѝ страстта
и смъква го от коня с лекота.*

*С една ръка е сграбила юздите,
а с другата — изящния младеж,
червен от срам, с презрение в очите,
без капка страст, без искрица копнеж,*

*тя зачервена, с разжарена плът,
той зачервен, но леден като смърт.*

*Юздата му през клон чепат умело
прехвърля в миг, че е мигът крилат,
и вързала жребеца, с потно чело
тя връзва и ездача голобрад
и блъска го, та да го хване в плен.
Отстъпва той, от страст непобеден.*

*И двамата се свличат в надпревара
на лакти и бедра в оназ трева.
Тя с ласки го обсипва, той се кара,
но тя запушва гневните слова
с целувка и го стрелва с къса реч:
„Недей руга, че ням ще бъдеш веч.“*

*Изгаря той от срам, но тя богато
срама му пламнал със сълзи теши.
С въздишки-ветрове и с къдри-злато
го пали пак, сълзите да суши.
За дързостта той горко я кори,
а тя с целувка хулите мори.*

*И както ястrebът след дълги пости
намира плячката си най-подир
и гълта с клюн пера и плът, и кости,
и трепка със криле във хищен пир,
така целува тя лице и гръд
и свърши ли, започва втори път.*

*Непобеден е той, макар без сила.
Улавя тя горещия му дъх
и жадно гълта плячката си мила,
зове я влага свише, божи лъх,
и цъфнал слог лицето си зове,
щом галят го такива ветрове.*

*Тъй птицата във мрежа се заплита,
както Адонис в нейните ръце,
и пърха той от свян и мощ надвита,
и хубавее гневното лице.*

*Така след дъжд реката придошла
разлива се над близките села.*

*И пак го моли, и го моли нежно,
та нежния му слух да прельсти,
но той се сърди и гневи по прежно,
бледнее от гнева, от срам пламти.*

*Пламтящ е хубав. Блед като стена,
е дивен блян за всяка жена.*

*На чара тя да устои не може
и се кълне в безсмъртната си длан
гръдта му мека да ѝ стане ложе,
щом е започнал със сълзите бран,
а те я пак обливат, златен дъжд.
Той с устни би ги купил наведнъж.*

*Брадичка вдига, чул безброй обети.
Така потайникът, глава подал
над синята вълна, щом взор усети,
пак бърза вътре да се мушне цял.
Неизплатил дори едничък грях,
той устните извръща си от страх.*

*Така не търси извор посред лято
и пътникът изнемощял дори.
Накрай света реката е, която
със пламъци нозете ѝ гори.
„А, пожали ме, момъко корав,
веднъж надвий свенливия си нрав.*

И мен са ме ухажвали мъжете,

*и на войната сръщението
Той възлест врат не скланя в боевете
и с удар би превзел света широк,
но бе ми пленник, роб ми стана сам
за туй, което даром ще ти дам.*

*Над моите олтари си остави
щита насечен, шлема със пера
и се захвана с танци и забави,
шеги и смях, и весела игра.*

*Забрави барабан и флаг червен
и бойното поле намери в мен.*

*Така Завоевателя надвила,
завързах го с вериги от цветя.
Огъваше стомана тая сила,
но пред смеха ми се огъна тя.*

*Не се гордей, със мош не се хвали,
че Покорителката повали.*

*С уста сега да се докоснем двама.
Е, мойта по е бледа, но гори.
В тревата, дето гледаш, нищо няма.
Я по-добре в очите ми се взри.*

*На твоите те крият хубостта.
Очи в очи, да слеем и уста.*

*Срамуваш ли се? Зажуми тогава.
И аз ще зажумя, да падне здравец.
Самичък, Купидон се отегчава,
но смел е в мрака слепият играч,
а за сплетни цветенцата под нас
си нямат нито злоба, нито глас.*

*Е, пролетта по устните ти нежни
не е узряла, ала пак влече.
Недей прахосва дните безметежни,*

*не се пилей във себе си, момче.
От никой неоткъснатият цвят
изгнива и умира много млад.*

*Да бях противна, сбръчкана и стара,
свадлива и съсухrena от пост,
презряна, гурелива от немара,
с угаснал взор, безплодна, само кост,
та ставам ли за теб да се дивиши.
Ела, ела и хубаво ме виж.*

*На туй чело е бръчицата чужда,
със лекота очите се въртят,
напролет хубостта ми се пробужда,
плътта е сочна, жилите туптят.
До моята дланта си долепи,
от допира ѝ да се разтопи.*

*Слуха ти ще омая с речи мъдри,
отново пяната ще ме роди
и като нимфа с разпилени къдри
по пясъка ще тичам без следи.
Любов съм аз, ефирен огнен дъх,
нагоре се стремя и търся връх.*

*Игличините из тревата, ето,
като вековни буки ме крепят
и двете гълъбици по небето
от мрак до мрак разхождат ме без труд.
Е, моята ефирна лекота
защо така тежи ти на гръдта?*

*По себе си ли страдаш ти едничък?
С любов ли вплиташ дяснa в лява длан?
Ухажвай се, отблъсквай се самичък.
Крещи: «Крадец!», от себе си обран.
И Нарцис изостави се така,*

да се целуне в бистрата река.

*За огън факлата е сътворена.
Блюдата — за гощавката са те,
за плод е клона, за рога — елена,
а естеството — в други да расте,
че всяко семе в семето кълни.
Заченат сам, самичък зачени.*

*Пируваши на земята с плодовете,
устрой ѝ пиршество със своя плод.
Създай си синове, та синовете
и след смъртта да ти дадат живот.
Ще надживееш даже и смъртта
на тия синове във хубостта.“*

*И тя, от любовта си премаляла,
потъна в пот, щом сянката се скри.
Прегрял, Титан се вдигна до превала
и втренчи се в любовните игри,
да преотстъпи впряга си готов
за кратък миг Венерина любов.*

*А пък Адонис страшно и студено
е смръщил взор, враждебен и суров.
Лицето му от гняв е помрачено
като небе под облачен покров
и вика й сърдито: „Замълчи!
Недей ме дръж под жарките лъчи!“*

*„Уви, въздиша тя, жесток младежо,
не ме от прямотата пощади.
Но моето дихание е свежо
и слънчевия пек ще разхлади.
С косите ми ти сянка си пази,
а пламнат ли, ще ги гасят сълзи.*

*Но не прижуря слънцето небесно,
че между теб и него аз лежа.
Жарта му инак бих понесла лесно,
но твоя огън как да издържа?
Бих се стопила, ако бях човек.
Отгоре — пек, отдолу — също пек.*

*Пороят кремък даже разрушава.
По-твърд си значи даже от скала.
Жена те е родила. Как тогава
при тебе любовта не е дошла?
И майка ти да бе със нрав чепат,
не би се ти явил на тоя свят.*

*Защо ме стрелкаш със очи сърдито?
Опасност ли молбите ми таят?
Кажи си го, красавецо, открыто —
целувките ли ще ти загорчат?
Целувка дай назаем, ще платя
със две целувки, с лихва да е тя.*

*Картина без живот, лице студено
и мраморно, за погледа храна,
изписан идол, тяло сътворено
от сръчен скулптор, не и от жена,
на мъж приличаш, ала не си мъж.
Не ме целуна даже и веднъж.“*

*Припряност гърлото й сграбчва здраво
и в прилива на чувството мълчи,
че съдник на разплата няма право,
макар да мята мълнии с очи.
Ту хлипа, ту проронва две слова
и пак ридае горко след това.*

*Глава поклаща, хваща му ръката,
поглежда го, в земята впива взор*

*и обръч свива му с ръце самата,
а обръчът за него е затвор.*

*Но тя плете за дръзкия беглец
от пръстите си лилиен венец.*

*„Е, щом така в капана ми, любими,
от слоновата кост си ограден,
ще съм ти парк, а ти елен бъди ми.
Паси в долчинка и по хълм зелен.*

*И щом са мойте устни жарък връх,
до изворите слез и пий без дъх.*

*Богати са пределите ми злачни:
и нежен мъх, и буйна зряла ръж,
и обли хълми, и шубраци мрачни,
убежище от буря и от дъжд.*

*Щом парк съм аз, елен бъди ми ти,
без лай свиреп съня ти да смути.“*

*Той думите ѝ слуша със насмешка
и две трапчинки грейват в тоя смях.
Амур ги е копал, след битка тежка
пронизан от стрела да легне в тях,
защото те на Любовта са храм
и ще е жив, положат ли го там.*

*Две дивни пещери, два кръгли ада
Венера да погълнат зеят май.
Нима над труп безжизнен мечът пада?
Влудяват ли го лудия докрай?
Злощастна си, богиньо, чакаш лек
от присмеха на смъртния човек.*

*Какво да прави, как да му говори?
Словата свършват, раната кърви
и няма този миг да се повтори,
а пленникът се готови да върви.*

*Тя вика: „Милост, пожали ме ти!“
Но вихрено към коня той лети.*

*Ала кобилка, в гъсталака скрита,
красива, млада, със трептяща плът,
зове жребеца с дръзките копита.
Искрят очите, ноздрите пръхтят
и той, разпален, къса свойта връв,
чул призива на младата ѝ кръв.*

*И цвили, и пръстта той разорава,
и ремъците цепят се сами.
С копито майката земя ранява,
утробата ѝ празна чак гърми,
и сдъвква си юздечката тогаз,
и властва над желязната ѝ власт.*

*Преде с уши, а сплетената грива
над гребена му щръква от копнене.
Със тръпни ноздри въздуха изпива
и пуска топла пара като пещ.
В очите му надменност се чете.
От страсть и гордост блеснали са те.*

*Минава после в тръс и крачки смята
със кротка властност и със царствен свян,
ала след миг се вдига над земята
и сякаш че говори: „Пробвам стан
и силата, и кръшиния си ход
пред ей оназ кобилка за разплод.“*

*Напразно гневният ездач го вика,
и моли: „Спри, почакай, хей! Ела!“
Не помни конят шпорите, камшика,
ни сбруята, ни горди труфила.
За всичко ослепя, съзрял любов.
Да види само нея е готов.*

*Художникът, природата реши ли
да смае, вae съвършен жребец
и с живия живот премерва сили,
на мъртвото поклонник и творец.*

*Такъв бе съвършен и конят млад
по форма, дързост, стойка, ход и цвят.*

*Копита обли, деликатни стави,
широва гръд, изваяна глава,
ушите къси, а краката — прави
и хълбок як, и кожа — тетива.*

*Да, имаше си всичко тоз юнак,
освен ездач на гордия гръбнак.*

*Ту нейде във далечното се взира,
ту стряска се от птичите пера.
Да се надбягва с вятъра напира,
но накъде ли — никой не разбра.*

*А вятърът му в гравата звъни
и космите летят — крила-вълни.*

*И цвili той към кръшната кобила.
Тя с цвilenе отвръща начаса,
по женски горда с женската си сила,
подир надменно вирва си носа
и, сляпа за любовния му жест,
с копита отстоява своята чест.*

*По-мрачен от критик на светски нрави,
опашка той разперва и така
на хълбоци-жарава вятър прави,
мухите хапе, рие със крака.*

*Кобилката, видяла тоя бяс,
с любезни ласки го цери от страст.*

След него и ездачът му полита,

*но с ужас тя, невиждала товар,
ревниво мята вихрени копита
пред коня, глух за своя господар.*

*Препускат те към тъмните гори
и се надбягват с враните дори.*

*Вбесен, Адонис вече се предава.
Сам коня да напъди е готов.
И пак удобният момент настава
да моли Любовта за миг любов.*

*Че трииж гори нещастното сърце,
устата щом не шепнат ни словце.*

*Пещ хлопнеш ли, заприщиш ли потока,
тя лумва, той пък бентя си руши.
Така е и със мъката дълбока.
Любовна скръб със думи се теши.*

*Мълчи ли адвокатът пред съда,
ищеща клем очаква го беда.*

*Той пламва пак от нейните надежди
тъй лъх разпалва въглена изтлял.
Нахлупва шапка над сърдити вежди
и в сивата земя се втренчва цял.*

*Не вижда колко близо тя седи,
че гледа я накриво отпреди.*

*А тя каква е гледка за очите,
в обход на горделивец голобряд!
От битката са лумнали страните
на белия със аления цвят.*

*Отпърво бледен, само подир миг
гори във огън дивният ѝ лик.*

*И пак пред него коленичи плаха
в смирение като свенлив младеж,
а после леко шапката му маха*

и гали нежното лице с копнеж.

Дланта ѝ мека сякаш е печат.

Така следи по пресен сняг личат.

Война започват с погледите двама.

Молителки са нейните очи.

В очите му за нея място няма,

с очи го пита, той с очи мълчи.

На пантомимата им стават хор

сълзите от прекрасния ѝ взор.

И лекичко го хваща за ръката —

цвят лилиен в затвора си от сняг,

кост слонова със алабастър слята,

приятел бял, опасал бледен враг,

красив двубой, желан и нежелан,

гугутки от сребро в любовен блян.

И пак с обстрел си проси милостиня.

„Най-дивен син на тая земна прах,

защо не бях младеж, а ти — богиня,

ти с мойта рана, аз — от лед да бях?

За поглед мил как щях да ти се дам,

дори да бях едничък твой балсам!“

„Ръката ми пусни, какво ти стана?“

„Сърцето ми пусни от твойта гръд.

Ще стане от замяната стомана!

Въздишки леки как ще го стопят?

Сърцето вкамениши ли ми, то глух

за всяка обич ще е моят слух.“

„Позор, той вика, пускай, остави ме!

Избягаха ми кон и весел ден.

Понеже ти от двамата лиши ме,

я по-далече, моля, стой от мен!

Ума едничка мисъл ми боде:

къде ли е жребецът ми, къде?“

*„О, той на порива се подчинява,
на естеството е покорен цял.
Че който не гаси страсти-жарата,
накрая, виж, от нея сам изтлял.*

*Страсти не е море и няма бряг.
Жребецът ти затуй препусна в бяг.*

*Като катър до някоя ограда
стоеше, роб на кожена юзда,
но щом съгледа своята награда,
покорството стопи се без следа.*

*От сбруята за миг освободи
главата горда, силните гърди.*

*Че кой, видял как в бялото си ложе
любимата от белота блести,
докрай очите си зарадвал, може
с туй всяка жива част да укроти?*

*И кой е слабосилен за труда
над огън да се сгрее във студа?*

*Недей, о, момко, за жребеца гледа,
а сам от примера му се учи
да вземаш, щом предлагат ти победа.
Добре го виж, Венера ще мълчи.*

*Учи любов, урокът ѝ е лек.
Завинаги запомня го човек.“*

*„Любов не знам. Не ща и да я зная.
Да е глиган, да я подгоня в лов,
но тя е дълг, да плащам не желая
и само срам ѝ бих дарил с любов.*

*Говори се, била живот в смъртта,
през сълзи смях и плач във радостта.*

*Кой носи облекло недоскроено?
Кой къса пъпка, неразвила лист?
Щом нещо е в растежа си смутено,
то вехне още с порива си чист.*

*Жребче със гръб под конника превит
загубва буен нрав и царствен вид.*

*Ръката ми от хватката ти страда.
Брътвежа си махни далеч оттук.
Недей държа сърцето ми в обсада,
не се отлоства то със тръбен звук.*

*Напразни са молбите и плачът;
стрелите им в гръдта ми се трошат.“*

*„О, значи имаш си език в устата!
Да беше ням и да не чуха аз,
та да не ми множи скръбта в душата
със ново бреме сладкият ти глас —
прекрасна врява, melodичен спор,
в сърцето нож, в слуха небесен хор.*

*Очи да нямах, със уши еднички
обикнала те бих и невидим.
И без уши тез членове самички
потърсили си биха в теб любим.
Дори и оглушала, в пълен мрак
с докосване бих влюбила се пак.*

*Докосването даже да загубя,
без слух, очи, без допира дори,
тогава щях навярно да се влюбя
в уханието твоое, разбери.*

*Като парфюм от скъпо стъкълце
полъхва дъх от твоето лице.*

*Но пир какъв невиждан за вкуса си!
Той сетивата храни, всички тях,*

*та миговете виждат им се къси
и молят все Невярата от страх
ключа да врътне в тежката врата,
случайно да не дойде Ревността.“*

*За меден път пред думите полека
врати-рубин открехват се тогаз,
ала зората алена отвека
е гибел за моряк и житен клас,
пастирска мъка, врабешка беда
и сприя за човеци и стада.*

*Богинята отгатва вярно знака.
Тъй вълк оголва зъби преди скок
и се стаява пред дъждад южняка,
и пукнатата вишна пръска сок.*

*И влита смисълът като куршум
преди словата в бедния й ум.*

*От взора му припада тя, горката.
От поглед скъп възкръсваме и мрем,
едничък лек за раната в душата,
печалба, разорила ни съвсем.*

*Помислил, че е мъртва, той с ръка
я тупа и свестява я така.*

*Тогава изумено се отказва
да я нахока, както бе готов.
Хвала й на ума, че се опазва
от укорите хитрата Любов.
Изглежда със живота се прости
и чака с дъх Адон да я свести.*

*Той стиска й носа, раздвижва пръсти,
и пулса пак брои, подир чело
и устни търка със ръце чевръсти,
дано поправи стореното зло.*

*Не буди я целувката, уви.
От стотната дано се съживи.*

*Но весел ден нощта на скръб отвежда.
Очите си, прозорци от сапфир,
открехва тя и в празнична одежда
донася слънце пак зора и мир.*

*Като в небе, огряно от лъчи,
изгряват на лицето ѝ очи,*

*които по лицето му огряха,
сякаш от него взеха си искри.
Как четири светилника се сляха!
Но неговите облак гняв покри,
а нейните пороят от сълзи
като луни във ручей отрази.*

*Тя пита: „Де съм? В Рая или в Ада?
Вдън океана, в дяволската пещ?
Кое е време? Утро? Нощ ли пада?
Живот ли, смърт ли чакам със копнеж?
Животът беше миг, живот-кошмар,
смъртта бе миг и беше чакан дар.*

*Убивай ме с очите си отново.
Сърцето твое в каменната гръд
ги учи на презрение сурово,
та моето сърце да умъртвят.
А пък очите, двете ми звезди,
със меките си устни възроди.*

*Дано навек не съблекат кармина!
Целувка да ги сбира всеки ден!
Дано със злак опасната година
прочистят от зараза и от тлен.
Да каже звездоброец, взрян в смъртта:
«От чума двете ще спасят света.»*

*По меките ми устни два печата!
О, търся нови сделки да скрепиш.
Ще изтъргувам себе си самата,
дано ме купиш и да ми платиш!
Ти устните ми-восък притисни
с печат, да се спасиш от хитрини!*

*Сърцето ми целувки сто ще струва.
Не ми ги плащай всичките сега.
Тъй евтино какво ли се купува?
Броят се бързо, литват на мига
и даже лихва да ги удвои,
нима Адонис ще се побои?“*

*„Царице, щом любов към мен томи те,
съвсем незрял съм още, срам не срам.
Ще се позная пръв преди жените.
Рибарят пуска дребосъка сам.
Узряла, пада сливата, нали?
Откъснеш ли зелена, кисели.“*

*Със тежък ход световната разтуха
към залеза привърши своя труд
и бухалът, вестител нощен, буха.
Овце и птици крият се от студ
и облаци-катран покриват Феб,
и нека лека нощ си кажем с теб.*

*След мене лека нощ и ти кажи ми.
Целувка ще получиш за това.“
Тя бързо шепне: „Лека нощ, любими“
и сладка дан откупва тез слова,
и шията обвива му с ръце,
и врастват се в едно, лице в лице.*

Додето не оттегли той в отмала

*безценната си влага отведнъж,
а тя, небесния ѝ вкус познала,
в потопа търси капчицата дъжд.*

*Тя — немощна от жад, той — сут от пир,
със слети устни падат най-подир.*

*Страстта, чревоугодник неуморен,
пресищане не знае в своя глад.*

*На устни-победителки покорен,
отдава този пленник дар богат,
но алчна като ястreb, тя реши
устата му докрай да пресуши.*

*Наслада чудна в пакостта намира
и хвърля се на пиршеството с бяс.
Лицето ѝ дими, кръвта завира,
кураж бере от сляпата си страсти.*

*Забравата размътва ѝ ума,
руши честта и трие ѝ срама.*

*Загрят и слаб в прегръдката ѝ бойка
като сокол, със мъка укротен,
като дете във скут на сръчна дойка,
като преследван с часове елен,
съвсем сломен, отстъпва ѝ без бой
и взема тя каквото дава той.*

*Нали замръзнал восък сте видели?
Стопи ли се, за мачкане е лек.
Да, който не рискува, не печели,
а в любовта раздава се човек.*

*О, чувството не е треперко блед
и най пламти по нрава най-проклет.*

*Да беше се отдръпнала несмело,
не би нектара вкусила, нали?
Боли от скверна реч и мрачно чело,*

но късаме и розите с бодли.

*Под двайсет ключа дръжте хубостта,
през всичките ще мине любовта.*

*От жалост да го пусне е решила,
че моли я нещастникът да спре.
Не иска в плен да го държи насила
и шепне: „Сбогом, и пази добре
сърцето ми по дългия си път,
нали сега го криеш в своята гръд.“*

*„За мен, дете, във скръб нощта ще мине.
Денят ми болката ще удължи.
Кажи, на любовта ми властелине,
ще бъдеш ли и утре с мен, кажи?“
„Не мога“, казва, „утре ще вървя
с приятели глигана да ловя.“*

*„Глигана“, шепне тя, мъртвешки бяла,
като платно, покрило розов храст.
От думичка една трепери цяла.
С ръце-хомот увисва се тогаз
на неговия врат и рухва в скръб.
Той пада на гръдта ѝ, тя — по гръб.*

*В любовния турнир за тази дама
ездачът неуморно се поти,
но си личи, че всичко е измама:
обяздва той, но без да укроти.
Дори Тантал не е така нерад
във рая си да страда като в ад.*

*Така се лъжат птичките, горките,
и гроздето рисувано кълват.
И тя така засища си очите,
ала е гладна бедната ѝ плът
и липсващата в него топлота*

се мъчи да разпали със уста.

*Напусто май, богиньо, толкоз страда.
Опита всеки лек, и стар, и нов,
а по-добра отплата ти се пада.
Защо, Любов, се молиш за любов?*

*„Уф, вика той, пусни, че ме боли
и кой да ме държиши ти позволи?“*

*„На свобода отдавна би се скитал,
глигана да не беше споменал.
Да прободеш до днес не си опитал
със копието нерез подивял,
а той да точи зъбите със стръв
като касапин, зажаднял за кръв.*

*Да рие с бивни гробници в земята,
във пики цял да е гърбът извит,
с очите оgnени искри да мята,
да чака враговете страховит,
да стеле пътя с удари безброй
и смърт да сее с бивните си той.*

*Върхът на копие не ще пробие
през хълбока му, бронзов и корав,
и врат набит той няма да открие,
и лъв дори би погнал в своя гняв.*

*И всяка трънка, всеки храст бодлив
му правят път във ужаса си див.*

*Той дивния ти лик не ще пожали,
макар че му се кланя любовта,
ни меки устни, ни очи-кристали,
със съвършенство смяяли света.*

*На сгода паднеш ли му, цвят по цвят
ще ги изрие тази бясна гад.*

*Да спи навек във мръсната бърлога.
От хубост не разбира, зяр проклет.
Недей му се предлага сам, за бога.
Фортуна вярва в дружески съвет.*

*Признавам си, че щом го спомена,
огънаха се мойте колена.*

*Видя ли ми лицето, восък бяло?
Видя ли във очите ми страхът?
Как рухна на земята майто тяло?
Усещаш ли под тебе в майта гръд
сърцето как препуска и бунти
и как във земетръс се люшкаш ти?“*

*Че дето нежната Любов царува,
все Ревността ѝ става часовий
и все предателство и бунт сънува,
и в мирен час креши напусто „Стой“.
И Любовта изчезва яко дим.
Тъй пламъка с раздухване гасим.*

*Шпионка, на размирици сячка,
ръждда, която любовта петни,
доносница, безчестна разказвачка
на истини и дяволски сплетни,
тя чука по сърцето и пълзи
в ухото ми: „От смърт го ти пази!“*

*И бързо пред очите ми подрежда
картината на зяра побеснял
как с острите си зъби се навежда
над някой като тебе, в кърви цял,
а те заливат храсти и треви,
обронили от мъката глави.*

*Не бих такова нещо преживяла.
Сърцето ми ще пръсне тоя страх.*

*От мисълта една треса се цяла
и в бъдещето като че прозрях.*

*Вещая ти смъртта, мой тъжен блян,
ако отидеш утре за глиган.*

*Но ако идеш, слушай ми съвета:
препускай подир заека плашлив,
след стадото задъхани сърнета,
гонѝ лисугер, хитър и крадлив.*

*Преследвай ги, горките, дето щеш,
но с кучета край теб и нивга пеш.*

*Когато вдигне заек твойто куче,
го гледай как, кожух да отърве,
той кривва настани, върти и суче,
надбягва се със всички ветрове
и в заешки пролуки все се вре,
та пътя му врагът да не съзре.*

*От хрътки да си скрие миризмата,
се мушка посред стадото овци,
в къртичини се свира под земята,
да заблуди гръмливите ловци,
или ще хукне с дивите сърни.
Страхът плоди безбройни хитрини.*

*А смеси ли си мириса, тогава
и хрътките най-опитни грешат,
и мъква страховитата им врява,
заблудата додето разберат,
и зейват пак. И echo начаса
отеква с лов в самите небеса.*

*А зайо се е скрил през две могили
и чака прав със вирнати уши,
и слуша ги дали са наблизили,
и втори крясък щом го оглуши,*

*изпитва меланхолията в миг
на някой чул камбаната болник.*

*Да видиш как препуска сиромаха,
наквасен от росата, на зигзаг,
и как го стряска лъх и сянка плаха,
и всяка драка му подлага крак.*

*Че падналия тъпчат го без жал
и кой ръка за помощ би му дал.*

*Лежи си, още малко ми остана.
Недей се бори с мен да станеш прав.
Омраза да изпиташ към глигана
те поучавам против своя нрав
и пример търся тук, намирам там.
Любов нали съм, лек за всичко знам.*

*„И тъй, къде бях?“ — „Хайде, стига вече!
той казва. — И да свършваме с това.
Пусни ме да вървя. Нощта изтече.
Другарите ме чакат за лова.
Ще се препъна в мрака, замълчи!“
Тя шепне: „Дава любовта очи.“*

*„Ала ако накрай това се случи,
«Земята ме препъва», си мисли.
«И тя целувка иска да получи.»
Крадци ни прави плячката, нали?
Дори Диана в облаци се скри,
с целувка да не се опозори.*

*Затуй така чернее небосвода.
Смутена, Феба крие лик сребрист
и иска съд за дръзката Природа,
заграбила от Зевсовата вие
калъпа, с който да извае теб,
за да посраниш нея, а и Феб.*

*Тя и Съдбите купи, по човешки
да цапат нейното изкуство с кал,
красивото да смесват с грозни грешки
и с уродливост всеки идеал
и той да е навеки във властта
на злополуката и болестта,*

*на треската, на болката парлива,
на бяс и лудост, чума, световорът,
недъга, който мозъка изпива
във костите и стапя кръв и плът,
пресита, гнойник, черни часове,
на естеството смъртни врагове.*

*Най-малката от тези болки, ето,
поваля хубостта в единствен ден.
Цвят, свежест, дъх, дарени от небето,
които всеки гледал е пленен,
се стапят и изчезват на мига.
Така и слънцето топи снега.*

*Затуй напук на жриците студени,
на яловата девственост дори,
да окрадат земята ни решени
от много синове и дъщери,
като светилник ти се разпилей
и маслото прахосвай, ала грей!*

*Не е ли зейнал гроб туй твоето тяло,
заровило потомци, бъден род,
които Времето на теб би дало,
ако не ги лишаваш от живот?
Лишиши ги — светът ще те презре,
че цвят такъв от гордостта ти мре.*

Във себе си човек да се затрие

*е грях, по-лош от гражданска война,
или отчаян, сам да се убие,
или да си промуши сам сина.*

*Имота скрит ръждата го яде.
А злато в заем лихва ще даде.“*

*„О, не подхващай темата омразна.
Да знаеш, че до гуша ми дойде.
Целувката ми значи е напразна.
Къде срещу потока все, къде?
В нощта кълна се, дето ражда страст,
не бих те за трактат обикнал аз.*

*Да си с езици двеста надарена
и всеки да е медно речовит,
по-сладостен от песен на сирена —
сърцето, знай, в ухото ми е щит.*

*Омайния ти глас ще задържи
и ще възпре упойните лъжи,*

*хармония измамна да не вливат
във тихия уют на моите гръд
и моето сърце да не разбиват,
и в ложето съня му да крадат.*

*О, не, госпожо, мъки то не ще.
Самичко спи и спи като дете.*

*Коя ли твоя жалба е търпима?
Отвежда пътят изравнен към зло.
Любима бих си взел, но не любима,
приела всеки в своето легло.*

*Множене го наричаш! О, уста!
Да сводничи умът на похотта!*

*Не е любов туй, тя е в небесата,
откакто потна лъст зовем така.
Лъстта пирува днеска с красотата*

*и цапа ѝ с вината си лика,
и сетне бяга, утолила глад
като изпасла лист пълзяща гад.*

*О, любовта е слънце след пороя.
Лъстта пък е вихрушка в слънчев ден.
Зелена клонка любовта е в зноя.
Лъстта е януари в май зелен.
Не се пресища любовта, лъстта
умира със претъпкана уста.*

*Бих казал още нещо, но не смея.
Не пасва ритор млад на текста стар.
От тоя миг, богиньо, ще немея.
Лицето в срам искри, сърцето — в жар.
Ушите, дето вля лъстта си в тях,
изгарят се сами за своя грях.“*

*И хуква той от чудната наслада,
макар че тя в прегръдка го държи,
напряко през смрачената ливада,
където Любовта по гръб лежи,
и като ярък падащ метеор
чертае път пред тъжния ѝ взор.*

*Тя следва го с очи като человека,
от пристана сподирши сродник скъп,
додето скрие го вълна навека,
надигнала до облаците гръб.
Така нощта с катрана си проклет
от нея скри желания предмет.*

*Как смяяна стои! Така в морето
човек за паднал накит се коси
и в тъмната гора стои детето,
щом вятърът свещта му угаси.
Такава е и нейната беда —*

загуби и имане, и следа.

*И блъска тя сърцето си с юмруци,
и всичките околни пещери
отекват от печалните ѝ звуци,
та в двойна страсть страсти да изгори.
„Горко ми!“, двайсет пъти тя креши
и двайсеторно ехото кънти.*

*Дочула го, от мъка тя ридае
и съчинява тъжно опело
как пъшка млад и как стариk мечтае,
сразени от любов, доброто зло.*

*И мъка пак звучи в хорала чист,
и еква с хор от мъки тая вис.*

*И надживява песента ѝ мрака.
Нощта е век, ала лети, нали?
А влюбеният мисли, всеки чака
възторзите му сам да сподели
и затова ни ги описва с плам,
но много често си ги слуша сам.*

*Тя вече само с думи-паразити
нощта си ще споделя отсега.
Като кръчмари те са гласовити
и крясъка обслужват на мига.
След всяко „да“ изричат „да“ сами
и „не“ на „не“-то в отговор гърми.*

*Но гледай, ранобудна чучулига
над росния си будоар хвърчи
и буди утринта, и Феб се вдига
от ложето ѝ с блеснали очи
и царствено запалва зарево
по злачен хълм и кедрово дърво.*

*Венера го приветства със зората:
„Патроне на лъчите, светъл бог,
на факлата наставник, на звездата,
на блясъка им образец висок,
огрей сина на земната жена
и си вземи от него светлина.“*

*Ала, уви, как утрото отлита.
Поема тя към миртовия лес,
слушти да чуе рог или копита,
ала Адон изчезнал е без вест.
Но ето че залайват сто гърла.
и хуква тя натам като стрела.*

*А храстите и горските бодили
я хващат за врата и във уста
целуват я, бедрата ѝ обвили,
но тя лети далеч от нежността.
Така сърна към гладното сърне
препуска с отмалели колене.*

*Напада звярът хайката креслива.
Тя спира, сякаш внейните нозе
на сто кълба усойница се свива.
И леден ужас мигом я обзе,
а песовете с жалния сивой
лишиха я от разум и покой.*

*Не е това от хайките най-леки,
а гонят мечка, лъв или глиган,
на мястото си щом остава всеки
и всеки пес от ужас е скован,
и зърнал във очи врага проклет,
на другите учтиво дава ред.*

*Звъни в слуха ѝ тъжно тази врява
и до сърцето си проправя път*

*и в своя смут и уплах то сковава
телесните ѹ органи със студ.*

*Нали щом капитанът сложи меч,
войниците му хукват надалеч.*

*Стои Венера в трепетна възбуда
и сетивата си да утеши,
прошепва, че е грешка и заблуда
такъв детински страх да ги души.*

*Да спрат да се тресат поне от свян.
Но вижда побеснелия глиган*

*със вапцаната зурла, цяла в пяна.
На мяко с кръв приличаше това.
И пак страхът ѹ жили те обхвана,
и хуква тя безумно презглава
напред-назад, но спира се поне
убиеца сама да прокълне.*

*Сто порива я носят в сто пътеки.
Насам-натам ту спира, ту лети,
и тръгва пак, и връща се със всеки.
Умът пиян така се суети
с причини куп, причината презрят,
зает със всичко, в нищо не успял.*

*Съзира в храстта хрътка уморена
и пита: „Де е твоят господар?“
По-долу друга близче гръд ранена,
за лята болка ненадминат цяр.
И ето трети пес — скимти едва
и свой посреща нейните слова.*

*Едва притихва тази му тревога,
друг мрачен черньо зейва гласовит
и скръбенвой надава чак до бога,
и друг, и друг приглася му сърдит.*

*В пръстта опашки бият те със стръв
и тръскат си ушите, цели в кръв.*

*Как тръпнат само хорицата бедни
от призраци, знамения, числа
и втренчват се уплашени и бледни,
и считат ги поличби за тегла!*

*Видяла толкоз знаци на скръбта,
тя секнал дъх издъхва към смъртта.*

*„Грознице зла, тиранке костелива,
разлько вечна — тъй кори Смъртта, —
дух зъбест, кален червей, що е крила,
та я без дъх остави, хубостта
на оня, дето даде дъх и цветът
на розата за гланц и аромат?*

*Ако е мъртъв — не, така не може
на тая хубост да посегнеш ты,
ала си без очи, о, мили боже.
Стрелата напосоки ты свисти.*

*Уж в стареца се целиш, слаб стрелец,
а все пронизваш гръд на младенец.*

*Да беше му пощепнала да бяга,
гласът му да те омилостиви.
Съдбата срам навеки ты налага,
че вместо бурен цвете оплеви.*

*Не Купидон със златните стрели,
ти с лък от абанос го повали.*

*Сълзи ли пиеш, та разплакваш всеки?
Във нечий стон ли ты е радостта?
Зашо склопи очите му навеки?
Те учеха на зрение света!*

*Природата не знае вече страх.
Превърна ты изкуството ѝ в прах.“*

*Сломена от покрусата дълбока,
премрежва клепки-бентове — води
могъщи да не леят във потока
в браздата между нейните гърди.*

*Но в шлюзите напира светъл дъжд
и силом ги отприщва наведнъж.*

*Сълзите как търгуват със очите!
Очи в сълзи и пак сълзи в очи.
Кристални са, прозират си тъгите.
Въздишка иска да ги заличи.*

*Порой сълзи, въздишки-ветрове
я мокрят и сушат със часове.*

*От страсти сто тъгата ѝ бушува
и всяка се стреми към първенство,
и всяка има място, но воюва
за своето върховно тържество.*

*И с равни сили сбират се накрай
като дъждовни облаци през май.*

*Но вика там ловец в далечината.
О, сякаш дойка гука на дете!
Зари надежда пръсва той в тъмата
и ужасът ѝ вече не расте.*

*И ободрена, тръпне тя в екстаз,
решила, че е неговият глас.*

*Сълзите във очите пак отиват.
Там перли са под стъклен похлупак,
но често по страните се изливат.
А те ги стапят, да не мият пак
оцапания лик на тая прах,
пияна с тях, непотопена в тях.*

Невярваща любов, не е ли чудо

*невярващият да е доверчив!
Скръбта ти и възторгването лудо
светът следи със поглед насмешлив.
Възторгването радва те с лъжи,
а с истини скръбта пък ти тежи.*

*Тогава изтъканото разплита.
От упрека Смъртта да отърве,
не я ругае вече ядовита,
а с титлите най-горди я зове:
на царя гроб, на гробищата цар,
върховна власт над всяка земна твар.*

*„О, Смърт, от страх изрекох всичко, драга.
Прости ми, пошегувах се със теб,
когато зърнах оня звяр да бяга
окървавен, безжалостен, свиреп.
О, мила сянко, вярвай ми, сега
от уплах те Венера наруга.*

*Невинна съм, глиганът е причина.
На него, тайна властнице, мъсти.
Обижда те проклетата гадина,
пък аз повторих тия клевети.
Скръбта е с два езика и жена
не би ги овладяла с вещина.“*

*С надежда, че любимият живее,
тя пъди своите мрачни страхове
и хубостта му ярко да огре,
Смъртта добра приятелка зове.
Припомня ѝ триумфи, тържества,
трофеи, гробници и пиршества.*

*„О, мили Зевсе, тъй да оглулея,
така да ми се източи умът,
та за безсмъртния сълзи да лея!*

Вий двама сте надвили всяка смърт!

*Умре ли той, умира хубостта
и хаосът ще грабне пак света!*

*Пфу, срам, любов, страхливке прословута,
същински богаташ на сред крадци!*

*Сърцето ти плашливо на кошута
очи, уши превръща във лъжци.“*

*При тия думи чува весел рог
и жалбите оставя със подскок.*

*Хвърчи като сокол към соколаря,
на крехките тревички не тежи.*

*Но вижда тя, щом храстите разтваря,
че мъртва радостта ѝ там лежи!*

*И дръпват се от болка две очи
като звезди пред дневните лъчи.*

*Тъй охлювът в черупката се връща
от болка, щом го чукнеш по рога,
и свит стои във тъмната си къща,
забравил сам защо и откога.*

*Така очите ѝ се втурват в бяг
към кухините, пълни с черен мрак.*

*Оставят си дълга и светлината
на мозъка объркан, но уви,
той праща ги навеки в тъмнината,
сърцето от печал да не кърви,
и като крал, стъписан в своя трон,
да не изпуска смъртния си стон.*

*А всеки негов поданик трепери,
като че вятър, под земята скрит,
разтърсва я, пролука да намери,
и хвърля всички в ужас мразовит.*

От бунта тръпне всеки орган клет

и пак очите стрелват се напред.

*Отварят се и греят неохотно
над пурпурата, изплакан от кръвта
на раната от бясното животно
по хълбок със сияйна белота.*

*От него всички стръкове крадат
и с тая кръв цветчетата кървят.*

*А тя скръбта на естеството гледа,
обронила главата на страна,
и почва да бленува, смъртнобледа,
и тъй си казва: „Жив си, ето на!“*

*С пресекнал глас и стави от дърво,
прошепва: „Плаках, ала за какво?“*

*Така се вглежда в раната жестока,
че погледът ѝ я множи на три,
и взорите-касанти строго хока,
пролели кръв от здравото дори.*

*Накрай с близнак лицето му двои:
при ум смрачен окото зле брои.*

*„Единия да жаля не успявам,
а тука два Адониса лежат.
Очи изплаках и без дъх оставам,
олово вече тегне в мойта гръд,
но стапям го в очите-пещи аз.
Ще си умра от капки жарка страст.*

*О, беден свят, имането ти взеха.
Чие лице с това ще се сравни?
Чий глас ще ти е химн? Каква утеша
ще предадеш на бъдещите дни?
Ухаеш и пъстreeш от цветя,
но всичката ти хубост отлетя.*

*Не слагайте воали и капели!
Ни слънце, ни ветрец ще ви горят.
След тая смърт какво ви биха взели?
Освиркват ви с насмешка и корят,
а всеки се навърташе крадлив,
додето бе Адонис още жив.*

*Лицето му под шапка беше скрито.
Там слънцето надничаше без свян
и духваše я вятър дяволито,
да роши и разплаква моя блян,
но после, съжалили от сърце,
подред сушеха мокрото лице.*

*Дори лъвът, да го погледа само,
спотайваše се в горския шубрак,
а чуеше ли тигър песента му,
пристъпяше смирен от крак на крак
и никой вълк не тръгваše на лов,
и агнето да жали бе готов.*

*Усетили му сянката да пада,
сто златоперки стелеха воал.
И птичките го славеха с наслада
и пееха, и с човчици-корал
засищаха с къпини таз уста,
заситени от него с красота.*

*Но зурлата бодлива на злодея,
в земята за гробове впил гледец,
не довидя прекрасната ливрея
на този тука поруган мъртвец.
Ако го е видял, ще знам поне:
от мен целувка страстна го отне.*

*Убил го е с целувка, чувствам клета.
Видял е как със копие лети*

*и не е точил бивни-остриета —
целунал го е, да го укроти.*

*В плътта любовно зурла е зарил,
не е усетил как я е пробил.*

*Да можех тъй със зъби плът да режа,
с целувка щях да го унищожа.*

*Умрял е той, но жив е в мен копненожа.
Прокълната съм двойно да тъжа.“*

*И рухва тя с изстинало сърце,
и цапа с кърви своето лице.*

*Във бледите му устни се заглежда,
поема му ръката, късче лед,
в ухото тъжен разказ му нарежда
и вслушва се, горката, за ответ,
и вдига всяка клепка, скъп капак
върху светилник, догорял сред мрак.*

*Огледалата, де стотици пъти
се виждаше, не ще я отразят.
Предишният им блясък се помъти
и вече всяка хубост клеветят.*

*„O, връх на вековете, ти умря.
Защо ли, боже, нов денят изгря?*

*И щом умря, от днес така вещая:
любов ли е, ще свършива със тъга.
Отпървом ще е мед, но жлъч накрая
и ревност вечно ще ѝ е слуга.*

*Неравна по произход и имот,
за миг блажен ще страда цял живот.*

*Изменчива, измамлива и кратка,
напъни ли, главня ще я гори.
Отровна ще е вътре, вънка — сладка,
ще заблуждава мъдрия дори,*

*ще хвърля тя оратора във смут
и ще нашепва стих на всеки шут.*

*И стисната ще е, и разпиляна,
във танци ще подкарева старостта,
ще укротява лесно грубияна,
с богати бедна, щедра с бедността.*

*Ще гука смешино, ще реве от яд,
ще подмладява стар, ще сбръчква млад.*

*Навсякъде измами ще открива,
в съмнителни неща ще се кълне,
безжалостна ще е и милостива,
двулична, ѩом за честност спомене,
най-праведна, потъне ли в греха,
в куражса плаха, смела във страхата.*

*Тя ще роди от себе си войните,
ще прави син съперник на отца,
покорно ще се дава на бедите,
като на огън сухите дръвца.*

*Да, ѩом Адонис е сразен от смърт,
ще страда влюбеният всеки път.“*

*При тез слова младежът на земята
стопи се в дим пред взора ѝ смутен,
а от кръвта, изтекла във тревата,
поникна цвят и бял, и кръв червен,
по чиста белота досущ такъв,
и целият опръскан с капки кръв.*

*Уханието вдъхва тя веднага,
да вкуси от дъха непрежалим,
и своята гръд за ложе му предлага,
нали смъртта лиши я от любим?*

*Стъблото тя прекършва и пълзи
от скършеното сок като сълзи.*

*„Такъв баща ти, бедно цвете, беше.
От тебе по ухаеше, дете.
И той в сълзи обиден се топеше.
Копнееше самичък да расте
досущ така: но знай, че по-добре
не в кръв, до гръд е цветето да мре.*

*Гръдта ми ложе бе на твоя татко.
Роднина кръвен, ти я наследи.
Във празната ѝ люлка спи си сладко,
сърцето ще те люшка и ще бди,
и всяко минути от деня
ще те целувам лекичко в съня.“*

*И от света си тръгва тя с умора.
На гълъбите сребърният впряг
каретата ѝ вдига във простора,
възнася я до Емпирея чак
към Пафос, де от звяр и от човек
ще скрие красотата ѝ навек.*

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.